

DOBŘE KMOTŘINKY

JAN BYL CHALUPNÍK. PRVNÍ LÉTA SVÉHO MANŽELSTVÍ neměl žádných dětí a také nedbal, neboť musel sám sobě a ženě dost bídne živobytí vytloukat. Ale když mu po několika letech žena jedenkrát řekla, že Bůh jejich manželské lože požehnati ráčil, odevzdal se do vůle Boží a pomyslně si: „Vždyť se stará Bůh o každé kvítí na poli, postará se i o nás, abychom hladem nezemřeli.“

Čas ušel a Marta porodila dcerušku. „Kohopak vezmem za kmotru?“ ptala se Jana.

„Bláhová, kdopak by se takovým žebrákům, jako my jsme, rád propůjčil? Ponesu dítě sám ke křtu, a kohokoliv potkám, toho poprosím, snad že se přece někdo nad tím nemluvnětem smiluje.“

Jak řekl, tak udělal. Vzal dítě zaobalené do chatrných plenek v náruč a šel s ním k faře. Několik kroků za chaloupkou potkal tři staré babičky.

„Jene! kam neseš to dítě?“ křičely na něho z daleka.

Jan se podivil, že ho ženy znají a on je ne; ale dlouho se nerozmejšlel a odpověděl: „Nesu je ke křtu, a nemám kmotry.“

„Chceš-li, my půjdem dítěti za kmotry.“

„Ó milerád! Bůh vás za to rač odměnit.“

Jedna babička vzala dítě do náručí, a všickni se obrátili cestou ke kostelu. Holčička byla pokřtěna a dostala jméno Marie. Nyní se vrátily domů a Marta s radostí dítě od nich vzala, nutíc je, aby si trochu poseděly. Nato přinesla kus chleba, poslední, co měla. „Ráda bych vás, milé kmotřinky, něčím lepším poctila, ale jsme velmi chudí.“

„Nad tím se, kmotra, pranic nermuť,“ pravily ony, „my víme, že bys dala, kdybys měla, protože ničeho od tebe nežadáme. Zde vezmi od nás něco na přilepšení,“ a každá

kmotra dala jí tři zlaté peníze. Nato šly všechny tři k dítěti, které rozbaleno na lůžku spalo. První je políbila na oči a zašeptala: „Kdykoliv tyto oči zapláčou, ať z nich místo slzí perle padají!“ Druhá políbila ústa a zašeptala: „Kdykoliv se tyto ústa zasmějou, ať z nich růže vypadne!“ Třetí políbila nohy a přála: „Kamkoliv ty nožky kročí, tam ať zlato po nich zůstane!“ Nato se s Jenem a Martou rozloučily, příkazující, aby Marii slušně vychovali.

„Ty kmotry nám, ženo, sám Pánbůh seslal,“ řekl Jan, „jakživi jsme je neviděli, a ony vědí naše jména. A koukla-li paks, jak to dítě podivně žehnaly a něco přitom šeptaly?“

„Nejsou-li jen nějaké čarodějnice?“

„Ano, ano, tyť jsi nad mudrce. A kdyby tak bylo, co z toho? Pohled' na ty lesklé peníze, sám král by ti nebyl tolik daroval. A proto se za ně pomodleme.“

S těmi penězi si rodiče trochu k živobytí a šatstvu pomohli a přitom na své dítě pilně hleděli. Marie jsouc zdráva a laskavě pěstěna, nikdy neplakala. Jedenkráte se ale stalo, že vařila Marta oběd, Jan také něco po venku pracoval, tu se Marie probudila a počala plakati. Rodiče ji hned neslyšeli, a teprv za hodnou chvíli do sednice přiběhli.

„Jene, Jene, pojď, podívej se na Marii!“ zkríkla Marta, když ke kolébce přistoupila. Jan přiskočil a viděl v lůžku plno perlí, které se z Mariiných oček kotálely.

„A víš-li pak, ženo, čím to je?“ ptal se Jan ženy své.

„Ty myslíš na kmotřinky?“

„Ne jináče. Uhlídáš, že to dítě bude šťastné; od dnešní chvíle budeme je chovat jako knížecí, neboť nám štěstí do domu přineslo.“

Marta konejšila dítě a Jan sbíral perle, jichž byla hezká hromádka.

„Co s nimi počneš?“ ptala se Marta.

„Prodám je ve městě a řeknu, že máme tak bohatou kmotru, od které jsme mnoho zdědili a mezi tím ty perle.“

Druhý den odebral se Jan do města, které vzdáleno bylo, a perle tam šťastně i draze prodal. Ve čtyřech dnech se navrátil domů a mnohými dary ženu potěšil. Marie si kolikráte od té doby zaplakala a Jan perle schovával. Jedenkrát zase s ní laškuje a vidí, jak se na něj usmála, že jí z úst krásná růže vypadla. Nové divení! Z toho daru neměli však kromě vůně mnoho zisku; větší však radost měli a větší užitek, když se Marie ponejprv spustila a zlaté šlépěje za ní zůstávaly. Nyní byli učinění boháči! Brzy se jim chaloupka zdála sprostá; koupili si tedy statek blíže města, a čím více Marie běhala, tím utěšeněji se statek množil, až se z něho stalo veliké panství. Jan a Marta nechodili již ve sprostých šatech, oni byli samý aksamit a hedváb, měli plný zámek sloužících, nic nedělali a nechali si ruce líbat. Ale lidé jim to přáli, neboť byl jeden i druhý učiněná dobrota, kdo byl v nouzi, tomu pomáhali a každého rádi viděli. Jediná radost jejich byla Marie, to dítě plné divů. Kde co bylo, kde co žilo, vše se zdálo býti jenom k její rozkoši. Skvostné pokoje, potažené drahými čalouny, okrášlené zrcadly a skvostným nábytkem, byly jen pro ni; jen kvůli té krásné nožce ležely po podlahách měkké koberce, jen k pohodlnému odpočínutí jejímu stály tu pružné sedadla. Veliká, krásná zahrada, ohražená pozlaceným plotem, táhla se okolo zámku, tisícero rajských květin, na stachutné ovoce nesoucích stromů v ní kvetlo. Tam byl Mariin ráj; i zdálo se, když mezi květiny kročila, že nejlibeznější vůni vydychují, pyšně hlavinky zvedají a své královně se koří. Chtěla-li Marie do pole, zapráhlo se do skvostného vozu čtvero bílých koní jak labutě a ty ji dovezly, kam se jí líbilo. To se však málokdy stalo, neboť měli staří o ni velký strach, a bez věrných služek anebo bez nich samých nesměla mimo zámek ani kročit; a za hranicemi panství otcova Marie posud nikdy nebyla. Jan si přál, aby to svět nevěděl, jakou dceru má, ale cožpak

by se dalo tak divného skrýti? Všelijací lidé přicházeli do zámku a opět odcházeli; tu bylo švadlen, krejčů, učitelů a Bůh ví koho, kteří k slečně museli, a kdo ji jedenkrát viděl, tomu se do smrti obraz její s myslí nesetřel. Tak se to pomalu roznášelo po zemi, a mnozí panáčkové dostávali laskominy na tak bohatě obdařenou nevěstu a přijeli na podívanou. Ale Marie se ke všem jen zdvořile chovala; její srdce leželo v blahém snění, jako poupě v kalichu zavřené, ježto posud paprsek lásky k výpuku neprobudil.

Zem, na jejímž jednom konci Marie s rodiči svými bydlela, patřila Rodislavu, jedinému synu nedávno zemřelého krále. Byl to moudrý, dobrý a krásný princ a jeho poddaní měli pod jeho žezlem zlaté časy. Byl svobodný a také posud žádnou z těch princezen, ježto srdce jeho vydobýti se snažily, sobě nezamíloval. Mezi těmi skvěla se jedna mladá kněžna zvláštní krásy, nade všecko milovaná od své matky, která dnem i nocí přemýšlela, jak by Rodislava dceři namluvila. Byly však matka i dcera zlého srdce, jedna horší než druhá, a každý se jich bál. Rodislavu se líbila krása mladé kněžny, ale srdce k ní neměl. Jedenkráté dával velkou hostinu, ku které bylo pozváno celé panstvo. Mezi hostmi sedělo také několik panáčků, kteří se o Janovu dceru pokoušeli. U tabule se ledacos vypravovalo, a konečně když přišla řeč k řeči, začalo se také o Janově divné, krásné dceři. Rodislav se hned vyptával, jaké to stvoření, a každý ji líčil co zjevení nebeské. Než se tabule skončila, umínil si Rodislav sám u sebe, že musí Marii vidět. Za několik dní se chystal na cestu a řekl nejvyššímu správci, že pojedje prohlídnouti království své.

Ve skvostném letohrádku u okna seděla Marie, hlavu majíc položenou v ruce, alabastrové rámě opřené na červené aksamitové podušce. Po vlnavém těle splývalo roucho perlové barvy v malebných záhybech a ve světlých vrkočích bylo propleteno svěží kvítí. Seděla tu temné oko

vysílajíc v dáli a jakási nevýslovná touha, jíž jména dáti nevěděla, chvěla se v duši její. Tu se ozvou kroky a s rodiči vejde do dveří Rodislav. Jak Marie na krásného cizince pohlédla, zdálo se jí, jako by se všecka krev k srdci jejímu hrnula a od srdce až k bílému čelu se rozlívala.

„Budte mi vítán,“ zašeptala, když jí rodiče řekli, že je to pán z města, který na své cestě u nich se pozdržev, na zahradu rád by se podíval, o které prý mnoho slyšel. Tak se byl princ vymluvil. Po prvé co živ, nevěděl Rodislav jak s pannou mluvit začíti; a přece mu bylo, jako by právě Marii mnoho co říci měl.

„Líbo-li, pane,“ řekl Jan, „půjdeme po zahradě, než se počne stmívat, Marie nás povede.“

Ochotně a zdvořile podal Rodislav Marii ruku a vedl ji po zahradě, Marta se vrátila do zámku, pečujíc o uctění hosta, jež nemínili ten samý večer od sebe pustit. Zatím se procházel sličný párek po zahradě a starý Jan chodil pomalu za nimi a sčítal zlaté šlépěje dceřiny. Kdyby byl musel Rodislav oučty skládat, co v Janově zahradě viděl, špatně by byl obstál. Pro něho kvetly růže jen na Mariiných lících a nebe se mu zářilo jen v jejím oku. A Marie? Kdykoliv blesk modrého oka Rodislavova duši její projel, bylo jí jako kvítku, když je po dlouhém spánku první paprsek sluneční vzbudí a ono své outlé líčko k němu zdvihá, aby plnou duší to světlo nebeské do sebe ssálo. Než vyšli ze zahrady, utrhla Marie tu nejkrásnější květinu a podala ji Rodislavu.

„Něco aspoň vezměte z naší zahrady na památku,“ pravila milostným hlasem. Tu vypadla z plných retů růže, jakouž posud žádný zahradník nevypěstil. Hbitě se Rodislav shýbl, a růži zdvihna, upřel plamenné oko na Marii, řka: „To kvítko dechem tvým posvěcené mi daruj a budu je na svém srdci nosit co památku nejbláženější chvíle mého života.“

Jak mu to mohla Marie odepřít, když tak vřele prosil? Schoval Rodislav růži na svá prsa a potom šel s Marií do osvěcených pokojů, kdež chutná večeře přichystána stála. Co živ neměl královský princ tak krásný sen, jako když spal s Marií pod jednou střechou. Ráno se měl vrátit domů, a rád by byl dal půl svého království za jedinou hodinu, kdyby ji s Marií strávit mohl. I umínil si všemu konec učinit; ustrojil se do skvostných šatů a šel do zahrady, kde již Marii zahlídl, by se jí zeptal, zdali chce jeho manželkou býti.

Marie vidouc, že se host na cestu chystá, vzdychla smutně, lehounký oblak potáhl jasné její oči, slil se v krůpěje na dlouhou řasu a dvě perle spadly na Rodislavovu ruku.

„Tyto krůpěje schovám co důkaz tvé náklonnosti a pokropím jimi krásnou růži. Ale Marie, já žádám větší důkaz.“ Přitom vzal Rodislav ruku milenci, začal vypravovat kdo je a prosil, aby královský trůn s ním sdělila a jej okrášlila. Mezi tou řečí přišla Marta a Jan, kteří když slyšeli řeč krále svého a viděli, že ho Marie miluje, požehnání jim odepřít nemohli. Rodislav pobyl ještě několik dní u krásné své nevěsty a pak se na krátký čas rozloučil; neboť bylo umluveno, že se co nejdříve vrátí, aby se s Marií na věky spojil.

Což by nevyslídilo oko rozhněvané ženy? Toť vidí skrze devaterou zeď. Ještě nebyl Rodislav doma, již věděla kněžna všecko a zlostí zuřila, jakož i dcera její, kteráž nechtěla věřiti, že by na světě krásnější ženy nad ni bylo. Slyšely, že nejenom krásná jest Marie, ale že i bohatstvím oplývá, jež jí nižádná moc vzíti nemůže; to ty ještěrky nesmírně hnětlo, a protož přemýšlely, jak by sňatek ten zrušily. Co se Rodislav vrátil, nebylo s ním řeči, nedbal o žádného a pospíchal, aby se jen zase u své Marie octnul. Zatím se kněžna dověděla o čarodějnici, která po celém království rozhlášena byla. Sotva tu radostnou novinu

zaslechla, dala zapřáhnout, sedla do kočáru a jela k čarodějce, by si za velký peníz dobrou radu koupila. V hedvábných střevíčkách drala se hrdá urozená dáma po drsnaté stezce trním a bodlácím až k jeskyni, kde kouzelnice bydlela. Té nebyla návštěva tak vznešená pranic divného, neboť začasťe vídávala takové hosti ve své jeskyni, které z ledajakých příčin rady a pomoci u ní hledali. Když jí kněžna všecko pověděla a zkázu Marie od ní žádala, odpověděla čarodějnice takto: „Marii ublížit není v mé moci, ale tak milostivé paní musím přece pomoci, třebas to bylo jiným způsobem. Mohuť já Marii zaklíti na jeden z mých zámků, kdež zůstane, dokud by jí někdo nevysvobodil. Avšak princ ji tam tak lehce nevyslídí, budu ho s cesty sváděti, aby k ní přijíti nemohl, a konečně mu učaruju, že se k vaší dceři navrátí a za manželku ji pojme.“

Kněžna byla potěšena slovy těmito, jako by dceru již na trůně seděti viděla. O hodný měsíc peněz lehčí a o hodný hřích těžší, vrátila se domů. Druhý den nato jel Rodislav s celým svým komonstvem na svatbu. Dcera kněžnina stála u okna, a když viděla, že jede blažený ženich kolem, jako by ji ani neviděl, zatała pěstě a zlostně za ním hrozila řkouc: „Jdi jen, jdi, ty nevidomý králi! Brzy zchladneš, ale až se ke mně navrátíš, musíš o milost prositi, jako žebrák. Kéž bych jen mohla tu sprostou podvodnici vlastní rukou rozdrtit, jaká by to pro mne radost byla!“ Tak řádila mladá kněžna a krásné líce byly zlostí sežloutlé a svůdná ústa zmodralá! Zle by se bylo Marii vedlo, kdyby se byla do těch pekelných pazourků dostala.

Rodislav si přál desatero křídel, aby mohl celý ten kus země, jenž ho od Marie dělil, jedním rázem přelítnout. Ubohý! nenadál se, co jej očekává. Když do zámku přijel, přiběhli mu ubozí rodiče s ukrutným nářkem vstříc a vypravovali jemu, že se dcera ráno nenadále ztratila, bez stopy, beze vší památky. Rodislav zůstal, jako by mu zlo-

syni všecko byli pobrali a oslepeného bez vodiče do pustiny jej postavili. Nevěděl nic, co se okolo něho děje, a polomrtvý padl na sedadlo, po němž Mariiny svatební roucha rozložena byla. Dlouho tak ležel, než slze křečovitě bolesti jeho ulehčily.

„Marie, Marie! kde jsi, kde tebe najdu?“ to byly první slova jeho, po nichž ale také ihned úmysl ve skutek uváděl. Shodil se sebe královský šat, převlékl se do sprostého, nabral peněz, poručil osedlat nejrychlejšího koně, napsal list nejvyššímu správci a poslal komonstvo své nazpět. Sám pak rozžehnal se s rodiči, vsedl na kůň a jel svou ztracenou nevěstu hledat.

Dva dni již jezdil, a posud neměl té nejmenší stopy. Rád by byl ani koňovi oddechu nepřál, kdyby to bylo mohlo nezamilované zvíře vydržet. V polodne třetího dne přišel do lesíku, a duševní bolestí a tělesnou slabotou přemožen, slezl s koně, nechal ho pást, a sám sedna pod strom, usnul. Tu se mu zdálo, že stojí před ním tři babičky.

„Rodislave, my jsme kmotřinky tvé nevěsty,“ pravila z nich jedna. „Neboj se o ni, my jí ani nejmenším ublížit nedáme; chceš-li ji však dostat, musíš si ji ze zakleného zámku vydobýt. Mnoho zlého budeš musit přetrpět, ale jen neztrať důvěru k tvé Marii a nenech se ničím svést, sice jí více neuvidíš. Jdi rovnou cestou, ani vpravo, ani vlevo se nedávej, a když ti bude nejhůře, vezmi do ruky perle a růži, a nic se ti nestane. Až budeš Marii nejbliže, potom ti suchá růže občerství. Pamatuj na slova naše a budeš šťasten.“

Kmotřičky zmizely a Rodislav se probudil. Chvilí seděl a odříkával podivný sen od slova k slovu, nevěda, má-li mu věřiti, čili ne. Že by se byl Mariiny nevěry bál, anebo své vlastní vrtkavosti, to mu ani nenapadlo, ale bylo mu jen o to, může-li druhým slovům věřiti. Náhle však si vzpomněl, že slýchal od své nevěsty, tři kmotřičky že jí

zaslechla, dala zapřáhnout, sedla do kočáru a jela k čarodějce, by si za velký peníz dobrou radu koupila. V hedvábných střevíčkách drala se hrdá urozená dáma po drsnaté stezce trnám a bodláčím až k jeskyni, kde kouzelnice bydlela. Té nebyla návštěva tak vznešená pranic divného, neboť začasťe vídávala takové hosti ve své jeskyni, které z ledajakých příčin rady a pomoci u ní hledali. Když jí kněžna všecko pověděla a zkázu Marie od ní žádala, odpověděla čarodějnice takto: „Marii ublížit není v mé moci, ale tak milostivé paní musím přece pomoci, třebaš to bylo jiným způsobem. Mohuť já Marii zaklíti na jeden z mých zámků, kdež zůstane, dokud by jí někdo nevysvobodil. Avšak princ ji tam tak lehce nevyslídí, budu ho s cesty sváděti, aby k ní přijíti nemohl, a konečně mu učaruju, že se k vaší dceři navrátí a za manželku ji pojme.“

Kněžna byla potěšena slovy těmito, jako by dceru již na trůně seděti viděla. O hodný měšec peněz lehčí a o hodný hřích těžší, vrátila se domů. Druhý den nato jel Rodislav s celým svým komonstvem na svatbu. Dcera kněžnina stála u okna, a když viděla, že jede blažený ženich kolem, jako by ji ani neviděl, zařala pěstě a zlostně za ním hrozila řkouc: „Jdi jen, jdi, ty nevidomý králi! Brzy zchladneš, ale až se ke mně navrátíš, musíš o milost prositi, jako žebrák. Kéž bych jen mohla tu sprostou podvodnici vlastní rukou rozdrtit, jaká by to pro mne radost byla!“ Tak řádila mladá kněžna a krásné líce byly zlostí sežloutlé a svůdná ústa zmodralá! Zle by se bylo Marii vedlo, kdyby se byla do těch pekelných pazourků dostala.

Rodislav si přál desatero křídel, aby mohl celý ten kus země, jenž ho od Marie dělil, jedním rázem přelítnout. Ubohý! nenadál se, co jej očekává. Když do zámku přijel, přiběhli mu ubozí rodiče s ukrutným nářkem vstříc a vypravovali jemu, že se dcera ráno nenadále ztratila, bez stopy, beze vší památky. Rodislav zůstal, jako by mu zlo-

syni všecko byli pobrali a oslepeného bez vodiče do pustiny jej postavili. Nevěděl nic, co se okolo něho děje, a polomrtvý padl na sedadlo, po němž Mariiny svatební roucha rozložena byla. Dlouho tak ležel, než slze křečovitě bolesti jeho ulehčily.

„Marie, Marie! kde jsi, kde tebe najdu?“ to byly první slova jeho, po nichž ale také ihned úmysl ve skutek uváděl. Shodil se sebe královský šat, převlékl se do sprostého, nabral peněz, poručil osedlat nejrychlejšího koně, napsal list nejvyššímu správci a poslal komonstvo své nazpět. Sám pak rozžehnal se s rodiči, vsedl na kůň a jel svou ztracenou nevěstu hledat.

Dva dni již jezdil, a posud neměl té nejmenší stopy. Rád by byl ani koňovi oddechu nepřál, kdyby to bylo mohlo nezamilované zvíře vydržet. V polodne třetího dne přišel do lesíku, a duševní bolesti a tělesnou slabotou přemožen, slezl s koně, nechal ho pást, a sám sedna pod strom, usnul. Tu se mu zdálo, že stojí před ním tři babičky.

„Rodislave, my jsme kmotřinky tvé nevěsty,“ pravila z nich jedna. „Neboj se o ni, my jí ani nejmenším ublížit nedáme; chceš-li ji však dostat, musíš si ji ze zakleného zámku vydobýt. Mnoho zlého budeš musit přetrpět, ale jen neztrať důvěru k tvé Marii a nenech se ničím svést, sice jí více neuvidíš. Jdi rovnou cestou, ani vpravo, ani vlevo se nedávej, a když ti bude nejhůře, vezmi do ruky perle a růži, a nic se ti nestane. Až budeš Marii nejbliže, potom ti suchá růže občerství. Pamatuj na slova naše a budeš šťasten.“

Kmotřičky zmizely a Rodislav se probudil. Chvíli seděl a odříkával podivný sen od slova k slovu, nevěda, má-li mu věriti, čili ne. Že by se byl Mariiny nevěry bál, anebo své vlastní vrtkavosti, to mu ani nenapadlo, ale bylo mu jen o to, může-li druhým slovům věriti. Náhle však si vzpomněl, že slýchal od své nevěsty, tři kmotřičky že jí

daly neocenitelné dary, totiž růži z úst padající, perle z očí kanoucí a zlaté šlépěje. Uvěřil tedy poněkud svému snu a mnohem pokojněji bral se dále. Kolikráte za den vyndal zvadlou růži a přál, by se mu svěží barvou zaskvěla.

Jednoho dne přijel do lesa, v němžto se lovecké trubky rozléhaly. Zpovolna jel cestou, přes kterouž mu každou chvíli buď myslivec, buď zvěř přebíhali. Najednou vyjede paní na bílém koni, krásná co denice. Zelený aksamitový šat visel až k zlatému třmenu a na černém kloboučku houpalo se bílé péro a vlálo kol ruměné tváře. Rodislavu byla ta outlá postava povědoma, a když přijel blíže ní, poznal mladou kněžnu z hlavního města.

„Kdybych nevěděla, že náš král svatební veselí drží, aneb již na cestě je k hlavnímu městu, řekla bych, že je tu přede mnou,“ pravila kněžna, když přijela až k samému Rodislavu.

„Vaše bystré oko, krásná kněžno, vás nezmýlilo. Jsemť opravdu nešťastný váš král, kterého ukrutný osud o sličnou nevěstu přivedl; nyní ji hledám, ale kdy a kde ji najdu, jen Bůh ví.“

„Kdybyste mi, pane můj, dovolil býti vaší hostitelkou, možná, že byste se o vaší krásné nevěstě dověděl. Bydlí nablízku mého zámku žena, která má vědomost tajných věcí, snad že by věděla, kdo nevěstu ukradl.“

Na nic zlého nepomysle, přijal Rodislav ten návrh s největším potěšením a po boku sličné dámy jel do zámku. V okamžení byla přichystána skvostná tabule, hudba hrála a kněžna tak líbezně hosta bavila, že nevěděl, kam se hodiny dějí. Po tabuli mu povídala, že na něho žena čeká, libo-li mu s ní promluvíti, že ho k ní dovede. Král jí podal ruku a ona ho vedla skrze mnoho pokojů do velké nádherné síně, vprostřed níž ošklivá v šedém rouchu zahalená baba stála.

„Hatarajdo!“ řekla kněžna, „já tě dala zavolat, abys, je-li

to v tvé moci, milostivému králi pověděla, kam se poděla Marie, jeho nevěsta.“

„Dovolíte-li, krásná paní, abych svoje nářadí zde rozložila, v malé chvíli vám to povím; jinak by ale musel nejmilostivější král do mého obydlí.“

„Dovolím, popil si ale.“

Stará odešla a kněžna s Rodislavem na sedadlo se posadila. V okamžení byla tu opět Hatarajda a začala své čáry provádět. Černou holí udělala nejdříve kolo, potom položila devětkrát křížem podivné dřevo, podpálila je a s ustavičným breptáním házela do něho všelijaké věci, které z kapes táhala. Modrý dým zahalil babu a z červených plamének vykukovali ohyzdní diblíci a s babou se radili. Úžeji a úžeji tlačila se kněžna ku králi a z jejích očí se lily žhavé, sžírající proudy, jako z dvou sopek. Rodislavu bylo ouzko; tu se ozve z dýmu hlas: „Běda! běda králi! tys oklamán. Marie tě podvedla. Ona je čarodějnice a nyní se zdržuje se svým miláčkem na jednom dalekém zámku a z tebe si posměch tropí. Chceš-li být šťasten, ani okamžení déle na ni nemysli.“

„Nech Marii, nech,“ šeptala kněžna a chtěla ho obejmout.

„Pust' mne, svůdná ženo!“ zahřměl Rodislav a vytrhl se jí z náručí; „a ty pekelná příšero, pryč jdi, pryč!“ Sotva to dořekl, stála před ním ohnivá žena, výše a výše rostla, z huby jí koukal drak, z očí dvě ještěrky. Již ho chtěla do hořících loktů pojmout, tu vzpomněl Rodislav na růži a perle, sáhl za nádra a vytáhl svůj škapulíř. Žena zmizela, okolo uší mu zavzněly divoký chechtot a zlostný křik, síň se s ním zatočila, a on se octnul pod stromem na zelené louce, věrného koníka maje vedle sebe.

„Kdyby vás nebylo, byl bych zahynul,“ řekl Rodislav, a políbiv drahé památky, schoval je opět; potom se vymrštil na koně, a jako by se celé hejno příšer za ním hnalo,

ujížděl z čarodějného kraje. Pokojně jel opět několik dní, až přijel do oudolí, z něhož nevěděl jak vyjeti. Nechal koně pásti a vylezl na jeden vrch, jímž dolina ohrazena byla, ale jak se ulekl, když viděl před sebou veliké jezero; s mrzutostí se obrátil a chtěl cestu, kterou přijel, zase nazpátek konati. Tu se mu zjeví stará babička a ptá se ho, kam by rád? Rodislav jí povídá, že neví, kudy z toho údolí, aby nemusel daleko nazpátek.

„Dejte se převezt přes jezero; pod horou bydlí v jeskyni starý poustevník a ten z milosrdenství lidi převáží.“

Rodislav babičce poděkoval a šel po vrchu dolů k jezeru, nedaleko jehož břehu jeskyni našel a v ní starého poustevníka. Rodislav pozdravil a poprosil starého, aby jej a koně na druhou stranu převezl.

„Převezu vás, ale trochu sečkejte; můžete se mnou po večerět. Máme dlouho co jeti a na vodě tráví,“ tak odpověděl podivný převozník a začal snášeti dobrou večeri. Rodislav se dlouho pobízet nenechal a jedl.

„Ale pane, víte-li pak, že na vás na druhé straně jezera čeká smrt?“

„A čeho je se tam báti?“ ptal se Rodislav.

„Je tam zaklený zámek a v něm bydlí mladá čarodějnice s čarodějem. Ona je vždy mladá a ve dvaceti letech jde po každé do světa a omámí některého muže, takže za ní přijít musí. Tenkrátě prý podvedla prince Rodislava, a jestli za ní přijde, tedy ho usmrtí.“

„Ani slova více, hanebný podvodníku!“ křikl Rodislav a vyskočil od stolu; „což mne budete neustále pronásledovat, obludy pekelné?“ I vyběhl z jeskyně a tu potkal mladou kněžnu, která k němu ruce vztahovala. S ukrutným pohledem ji od sebe odstrčil, ale nemohl dále běžeti; jezero se vzbouřilo, ze soumraku se stala čirá tma, hrom bil křížem a délkou, modré blesky šlehalý a vicher házel s divým ječením vlny až k samé jeskyni. Na vršku

hory stál poustevník čili čarodějný pomocník, u vchodu jeskyně Rodislav, jenž svůdnici od sebe odstrkoval. Tu sáhl náhle za nádra a vyndal růži a perle. Čarodějnice ho pustila, bouře a hřímání utichlo a přes jezero táhl se zlatý most osvětlený jasnými hvězdami. Rodislav přes něj na druhou stranu přešel a stál před ukrutným obrem. „Co zde pohledáváš, zemský červíčku?“ ptal se velikán a hlas jeho zazníval míli cesty.

„Co ti do toho, nech mne kam se mi líbí.“

„Ty nesmíš ani krok dále učinit; tam v tom zámku spí krásná Marie, jižto hlídám. Kdo na tuto půdu kročí, je syn smrti. Klid se tedy, sice tě vyhodím do povětří, že se živ země nedotkneš.“

Ale Rodislav slyše, že Marie opravdu v zámku schována, nedal se odbýt; vzal do jedné ruky perle a růži, která najednou tak čerstvá byla, jako by ji právě byl utrh, do druhé ruky vzal meč a začal se s obrem potýkat. Ze začátku se mu obr smál, ale když ho Rodislav několikrát poranil, rozzlobil se a chtěl ním o zem mrštit, avšak náhle zeslabnul, klesl na zem a Rodislav mu stál hlavu. Tu se rozlila daleko široko růžová záře a Rodislav viděl před sebou perlový zámek, k němuž vedla zlatá cesta rozkošnými hájemi. Ptactvo se probouzelo a začínalo tak líbě zpívat, že Rodislav radostí celý opojen k zámku chvátal. Zlaté dvěře se rozlítly, naproti dveřím stálo perlové lože, pokryto drahými koberci, a na něm ležela Marie; stříbrné a nebeské barvy roucho pokrývalo její tělo. Růžové světlo ozářilo spící její líčko a sladká hudba vzbudila ji z libého spánku.

„Rodislave! díky tobě, že jsi mne probudil.“ Tak zkřikla, když spatřila svého miláčka, a vyskočila z lůžka. Pevně ji přitiskl Rodislav k srdci, jako by se ještě o ni bál. Když po dlouhé chvíli ze svého opojení se vzpamatovali, hleděli kolem sebe, jeden na druhého, a nevěděli, mají-li očím věřit čili ne. Byli v letohrádku Janova zámku, kde Rodi-

slav Marii ponejprv viděl. A hle, tu přicházel opravdu Jan i Marta hořem sklíčení. Rodislav a Marie jim vyšli vstříc, a ubozí div leknutím nepadli. Radování a povídání bylo bez konce. „Ale víte-li pak, komu jsme nejvíce povinováni a bez koho bychom sotva se byli kdy shledali?“ ptal se Rodislav.

„Ó já vím, babičkám, mým kmotřičkám. Když mně nepřemožitelný spánek oči tlačil a hrozné sny o tobě, Rodislave, děsily, přišly ke mně a ve spaní mi všechno povídaly, těšily mne a brzké vysvobození přislibovaly. Jak mnoho jim mám co děkovati!“ Tak pravila Marie a po dlouhém čase jí padly zase dvě perle z krásných očí. Všichni děkovali v srdci dobrým kmotřinkám a pak se brali do zámku.

Za několik dní bylo po svatbě a Rodislav odvezl krásnou královnu do hlavního města, kdež je slavné radovánky čekaly.

Ne tak šťastna byla mladá kněžna a její matka. Čarodějnice slíbila, že bude rozličným způsobem Rodislava mámit, aby k Marii nemohl, ale ono se všechno zmařilo a v postavě obra byla čarodějnice od Rodislava státa, nemohouc odolati větší moci. Ani kněžna neušla trestu. Babičky uvalily na ni pokutu horší než smrt. Kdykoli se růžová ústa její zasmála, vyskočila z nich ještěrka, kdykoli oči zaplakaly, tekly z nich proudy jedu a zhyzdily sličné líce, kamkoli noha šlápla, vyrostlo pod ní bodláčí. Nemohla mezi lidi a brzy se zlostí užrala.

Marie žila s drahým Rodislavem v lásce a rozkoši a do smrti nedaly dobré kmotřinky na ni čeho dopustit, co by jí život bylo zkalilo.